

El món en català

Els topònims que no formen part de l'àrea catalana s'anomenen *topònims exògens* o *estrangers*, i recentment l'Institut d'Estudis Catalans els ha recollit en una obra titulada *Nomenclàtor mundial*. Aquesta obra té com a finalitat principal fixar les formes en català de la toponímia de fora de l'àmbit de la llengua catalana; inclou 8.500 topònims d'arreu del món i es pot [consultar en línia](#).

No només conté el nom de les principals ciutats i regions, sinó també d'accidents geogràfics, com rius, muntanyes o illes, entre altres.

Els topònims exògens o estrangers es poden agrupar en tres grups:

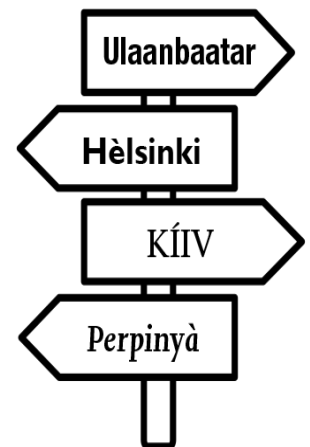
- a) Exònims amb adaptació històrica en català: *Atenes, Londres, el Nil, Sibèria, Tòquio, Venècia*.
Un exònim és la forma del topònim en català (*Saragossa*) que substitueix la forma del topònim que es fa servir en la llengua d'origen (*Zaragoza*).
- b) Topònims sense forma en català provinents de llengües amb alfabet llatí; es poden fer servir directament sense una adaptació gràfica: *Aconcagua, Doñana, Frankfurt, Johannesburg, Los Angeles, Reykjavík, l'Ulster*.
- c) Topònims sense forma en català provinents de llengües que fan servir altres alfabets; en aquests casos, cal adaptar-los a l'alfabet llatí: *Nanjing, Smolensk, Sulaimaniya, Yerevan*.

D'altra banda, hi ha els topònims amb **denominació múltiple**, és a dir, un indret pot tenir diversos noms oficials:

Hèlsinki / Helsinki / Helsingfors; mont Cook / Aoraki; Uluru / Ayers Rock

I altres que tenen una **forma secundària** acceptada:

Bombai (o Mumbai); Calcuta (o Kolkata); Hô Chí Minh (o Saigon); illes Falkland (o illes Malvines); Pequín (o Beijing); Regensburg (o Ratisbona); Sant Sebastià (o Donostia); Tessalònica (o Salònica); Ulaanbaatar (o Ulan Bator)

Destaquem uns quants topònims interessants de l'**Estat espanyol**. No hem d'oblidar que, tot i que són formes d'ús normal, no són oficials. També hem de tenir en compte que el criteri bàsic per a l'ús d'aquestes formes és que tinguin tradició en la llengua d'arribada (en aquest cas, el català).

Cadis (*Cádiz*); Còrdova (*Córdoba*); Guipúscoa (*Gipuzkoa*); la Vall d'Aran (*era Val d'Aran*); Lleó (*León*); Osca (*Huesca*); Saragossa (*Zaragoza*); Terol (*Teruel*)

Mantenim, però, la denominació en castellà a: Ciudad Real, El Hierro, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Sierra Morena, Sierra Nevada.

De **França**, esmentem aquests topònims:

Alvèrnia (*Auvergne*, regió natural o històrica), Canes (*Cannes*), Clarmont d'Alvèrnia (*Clermont-Ferrand*), Illa de França (*Île-de-France*), Llemosí (*Limousin*, regió natural o històrica), Llemotges (*Limoges*), el Loira (*Loire*), massís Central (*massif Central*), País del Loira (*Pays de la Loire*), Perpinyà (*Perpignan*), Tolosa (*Toulouse*)

Pel que fa a noms de **mars**, predomina l'ús de formes femenines, però també és correcte fer servir el masculí, especialment quan s'omet el descriptiu *mar* (*el Bàltic*).

mar Bàltica o mar Bàltic; mar Cantàbrica o mar Cantàbric; mar Egea o mar Egeu; mar Mediterrània o mar Mediterrani

Atenció amb aquests topònims

Belarús i no *Bielorússia*

Cambodja i no *Cambotja*

els Carpats i no *els Càrpats*

el Caucas i no *el Caucàs*

Chicago i no *Xicago*

Donbàs i no *Donbass*

Hawaii i no *Hawai*

l'Himàlaia i no *l'Himalaia*

Kenya i no *Kènia*

Kíiv i no *Kíev*

Montreal i no *Mont-real*

Múnic i no *Munic*

muntanyes Rocoses i no *muntanyes Rocalloses*

piràmides de Guiza i no *piràmides de Gizeh*

Shanghai i no *Xangai*

Zúric i no *Zuric*